

บทที่ 1

คำนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาวเขาเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ 4 จังหวัดทางตอนเหนือของประเทศ แต่เดิมชาวเขาถูกมองว่าเป็นตัวสร้างปัญหาในด้านการปกครองและความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากมีการอพยพเคลื่อนย้ายและมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำลำธาร เพื่อใช้เป็นที่ทำกิน แต่ในปัจจุบันรัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหานี้โดยหาสาเหตุและพยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมให้มีการพัฒนาในด้านอื่นด้วย รวมทั้งการจำกัดบริเวณที่ใช้ในการทำมาหากินให้อยู่เป็นหลักแหล่งมากขึ้น เช่นเดียวกับดอยปู่หมื่นในเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเขาเผ่ามูเซอจำนวนมากกว่า 50 ปี ในอดีตชาวเขาเหล่านี้มีการประกอบอาชีพโดยการตัดไม้ หาของป่าทำไร่เลื่อนลอยและปลูกฝิ่น ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ทรัพยากรป่าไม้ และความมั่นคงของประเทศไทยชาติ

ในปี พ.ศ. 2507 กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 ค่ายดารารัตน์มี อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้คัดเลือกนายจะพะ ไชยกอ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหมู่บ้านดอยปู่หมื่น ให้เป็นสมาชิกหน่วยพัฒนาชาวเขาของกองกำกับการตระเวนชายแดนเขต 5 ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโดยได้รับพระราชทานเงินทุน จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นทุนจัดตั้งร้านค้าชาวเขา ในพระบรมราชานุเคราะห์ ขึ้นที่บ้านเลขที่ 59 หมู่ 4 ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นตัวแทนและศูนย์กลางจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองหัตถกรรมชาวเขา และรับซื้อผลผลิตการเกษตรจากราษฎรชาวไทยภูเขา เป็นการเพิ่มรายได้และยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรเหล่านั้นให้ดีขึ้น รวมทั้งการสนับสนุนให้ชาวไทยภูเขาเลิกการตัดไม้ การทำไร่เลื่อนลอย การปลูกฝิ่น การโยกย้ายถิ่นฐาน โดยการส่งเสริมการเกษตรที่ถูกต้องถาวร เช่น การส่งเสริมการปลูกชา และไม้ผลเมืองหนาว ซึ่งอยู่ในโครงการการเกษตรเพื่อความมั่นคงตามบริเวณชายแดน โครงการ ฯ ได้ดำเนินการไปได้เพียง 2 ปีกว่า ผู้นำโครงการ ฯ ถึงแก่กรรม จึงเป็นเหตุทำให้โครงการฯ ได้หยุดชะงักลง เพราะขาดผู้นำในการติดต่อประสานงานกับทางราชการ ในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการต่อ จึงเป็นเหตุทำให้เกษตรกรประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตรมาจนถึงปัจจุบัน เช่น เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการ ด้านการเกษตรและปัญหาด้านการผลิตตลอดจนเงินทุนในการประกอบกิจการ

จากปัญหาที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพการเกษตรและความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตรของเกษตรกร เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา การส่งเสริมและสนับสนุนให้

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และตรงตามความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนทำให้เกษตรกรสามารถรับทราบข้อมูลทางกายภาพ คุณสมบัติของดิน น้ำ อากาศ เพื่อประกอบในการจัดการทำแผนการผลิตของเกษตรกร หรือวางแผนการปลูกพืชที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของตลาดซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการเกษตรของหมู่บ้านและความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของชาวเขาเผ่ามูเซอตำ บ้านดอยปทุมมีนใน
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลและสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรชาวเขากับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของเกษตรกรชาวเขา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

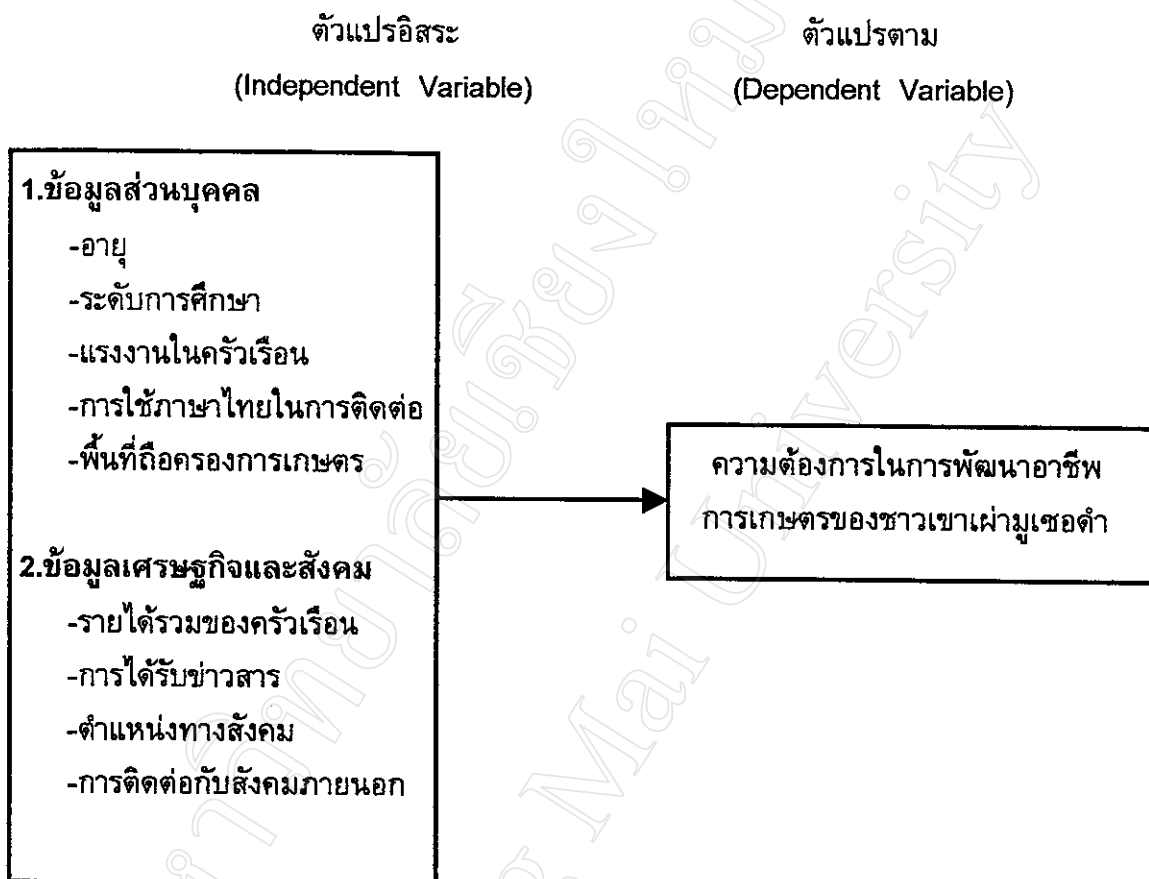
จากการศึกษาทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานสภาพการทำกรเกษตร สภาพปัญหา และความต้องการของเกษตรกร ในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตรงตามความต้องการของเกษตรกรต่อไปในอนาคต

สมมติฐานการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของเกษตรกร

กรอบแนวความคิด

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (dependent Variable) ดังนี้

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงสภาพการเกษตร ปัญหาอุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ของเกษตรกรชาวเขาที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหมู่บ้านดอยปู่หมื่นใน ซึ่งมี 36 คน จาก 36 หลังคาเรือน

นิยามศัพท์

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

อายุ คือ อายุเต็มของเกษตรกร

ระดับการศึกษา คือ ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร

แรงงานในครัวเรือน คือ จำนวนแรงงานในการทำการเกษตรของแต่ละครอบครัว

การใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร คือ ความสามารถในการพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ของเกษตรกร

ขนาดพื้นที่ถือครอง คือ พื้นที่ทั้งหมดของเกษตรกรรวมทั้งพื้นที่ที่เป็นของตัวเองและเช่าเขาทำ

รายได้ของครอบครัว คือ รายได้รวมทั้งหมดของครอบครัวเกษตรกรซึ่งรวมทั้งรายได้ในฟาร์มและนอกฟาร์ม

ตำแหน่งทางสังคม คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน

การติดต่อกับสังคมภายนอก คือ การติดต่อกับบุคคลที่อยู่นอกหมู่บ้านดอยปู่หมื่นใน เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมู่บ้านใกล้เคียง

ประเพณี คือ การมีส่วนร่วมในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของเกษตรกรชาวเขา

การพัฒนาการเกษตร คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเกษตรในแนวทางที่ก้าวหน้า เช่น การขยายกิจการ การเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพในการผลิต การเพิ่มรายได้

การได้รับข่าวสาร คือ การได้รับข่าวสารด้านการเกษตรของเกษตรกร

สภาพการเกษตร คือ สภาพะพื้นฐานทางการเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกรที่ทำการเกษตรมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี และยังคงดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

1.สภาพทางกายภาพได้แก่

1.1สภาพดิน ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลปนแดงอยู่บนดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวสีน้ำตาลปนแดงหรือสีแดง

1.2สภาพน้ำ ส่วนใหญ่ใช้ในการบริโภคและอุปโภค ได้จากกลุ่มน้ำแม่กิม ,แม่สาว ,แม่ฮ้าง และมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละประมาณ 2,000 มิลลิเมตร

1.3สภาพภูมิอากาศ โดยทั่วไปจะมีอากาศหนาวเย็นตลอดปี เนื่องจากอยู่ในบริเวณเทือกเขาสูงและสลับซับซ้อนมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 26 องศาเซลเซียส

2.สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

มุเซอคำ คือ ชาวเขาเผ่าหนึ่งที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทย มีภูมิลำเนาอยู่ที่ธิเบต แบ่งเป็น 4 พวกใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ มุเซอแดง มุเซอคำ มุเซอซี และมุเซอเซเล มุเซอคำมีความแตกต่างจากมุเซอกลุ่มอื่นสังเกตได้จากการแต่งกายเน้นสีดำ เรียกตัวเองว่า “ลาฮูนะ”

ครัวเรือน คือ จำนวนประชากรในครอบครัวที่ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ลูก

หัวหน้าครัวเรือน คือ ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆรวมทั้งเป็นผู้ตอบคำถาม รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ

อาชีพเกษตร คือ การทำอาชีพปลูกพืช(ชา บัวย ลิ่นจี ไหน) เลี้ยงสัตว์(หมู ไก่ วัว)

ความต้องการในการพัฒนาอาชีพการเกษตร หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรชาวเขามีความปรารถนาอยากได้รับในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับอาชีพการเกษตรและการบริการสนับสนุนอาชีพการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ เช่น การทำสวนชา การปลูกไม้ผลเมืองหนาว การเลี้ยงสัตว์ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University